

СЕКЦІЯ
«Нова філософія бізнесу: сучасні тенденції, інноваційні підходи та проривні стратегії»

УДК 331

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Олена БЕРЕСТЕЦЬКА

Василь СОЛЕВИЧ

*Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя,
Тернопіль, Україна*

Людський капітал формується в результаті цілеспрямованих інвестицій у розвиток людини, серед яких основними є освіта, професійна підготовка, охорона здоров'я, а також витрати, пов'язані з мобільністю населення та отриманням інформації про економічні можливості. Його відтворення та накопичення відбувається у трьох ключових сферах:

- освіти, в якій закладаються знання, уміння, навички та інтелектуальний потенціал, що є основою для професійного і особистого зростання;
- охорони здоров'я, що забезпечує фізичне благополуччя та здоров'я людини;
- соціального захисту, яка виконує компенсаторну функцію, надаючи підтримку тим категоріям населення, які тимчасово чи постійно обмежені у доступі до ресурсів і можливостей.

Сукупна дія цих сфер створює основу для розвитку якісного людського капіталу як головного ресурсу громади.

У контексті розвитку людського капіталу й підвищення якості життя населення Білецької ТГ, важливо розуміти, що людський капітал не є суто наслідком індивідуального вибору чи ініціативи окремих осіб, а формується під впливом ширшого комплексу соціально-економічних, демографічних та інституційних чинників. На рівні громади саме створення сприятливого середовища – з доступом до якісної освіти, медицини, культурних послуг, можливостей для працевлаштування та розвитку – є фундаментом для формування стабільного, ефективного людського капіталу.

Для Білецької громади основним завданням має стати підтримка такого типу розвитку людського капіталу, який не лише зберігає досягнутий рівень соціально-економічного благополуччя, а й забезпечує довготривалу здатність до внутрішньої трансформації, подолання кризових явищ і реалізації нових стратегій зростання. Саме в умовах структурної перебудови місцевої економіки та соціальної сфери людський капітал стає рушієм змін – джерелом нових ідей, інновацій, управлінських рішень та підприємницьких ініціатив.

Згідно з сучасними науковими підходами, інвестиції в людський капітал охоплюють витрати на формальну й неформальну освіту, професійну підготовку, охорону фізичного та ментального здоров'я, розвиток культури, підтримку активного дозвілля, інформаційну мобільність, розвиток ІТ-компетентностей, інтелектуальних інновацій, також створення екологічно безпечного і комфортного середовища для життя [1]. Усе це має бути складовою політики Білецької ТГ щодо зміцнення людського потенціалу громади.

Таким чином, людський капітал виступає не лише основою соціальної стійкості, а й активним чинником економічного зростання на місцевому рівні. Його якісний розвиток є запорукою збереження життєздатності громади, її конкурентоспроможності, соціальної згуртованості та здатності протистояти викликам сучасності [4].

Людський потенціал Білецької ТГ охоплює сукупність можливостей, знань, умінь, кваліфікацій та мотивацій усіх мешканців громади. До його основних складових належать: соціо-демографічний, трудовий, підприємницький та інноваційний потенціали, які, у взаємодії між собою, формують підґрунтя для стабільного розвитку громади.

Соціо-демографічний потенціал Білецької громади включає кількісні та якісні характеристики населення: загальну чисельність, структуру за віком, рівень зайнятості, частку економічно активного населення, освітній рівень, платоспроможність, наявність соціального захисту, а також особливості міграційних процесів. Саме ці фактори визначають поточний стан та перспективи розвитку трудових ресурсів у громаді.

Трудовий потенціал Білецької ТГ, у свою чергу, охоплює не лише чисельність працездатного населення, а й його реальну здатність до трудової діяльності з урахуванням таких характеристик, як стан здоров'я, професійна підготовка, кваліфікація, рівень освіти та загальна мотивація до праці. На сьогодні, одним із важливих викликів для громади залишається зменшення чисельності молоді, трудова міграція та нестача висококваліфікованих кадрів у сільських населених пунктах.

До складу трудового потенціалу також входять:

- психофізіологічні характеристики – працездатність, витривалість, схильність до певних видів діяльності;
- кваліфікаційний потенціал – рівень професійних знань та навичок, що дозволяє працевлаштовуватись на більш складних або спеціалізованих посадах;
- соціальний потенціал – сформовані трудові цінності, соціальна відповідальність, свідоме ставлення до праці, готовність до самореалізації в межах громади.

Важливо зазначити, що саме розвиток людського потенціалу формує основу інноваційності, підприємництва та здатності громади до адаптації в умовах кризи. Не варто забувати про важливість людського фактору в науковій творчості, так як інновації та креативність базуються на інтуїції та емоціях, які не можуть бути заміщені технологіями [2, с.31]. Так, підвищення якості людського капіталу має стати одним із центральних напрямів реалізації Стратегії розвитку Білецької ТГ [3]. Це включає інвестиції в освіту, охорону здоров'я, професійну перепідготовку, створення можливостей для самозайнятості, розвиток культурного та громадського середовища. Лише за таких умов людський капітал громади здатен стати рушієм довгострокового, сталого та конкурентоспроможного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Берестецька О., Різник Н. Цифрова трансформація сфер життя як основа зростання соціальної цінності. *Соціально- економічні проблеми і держава*. 2021. Вип. 2 (25). С. 393-404. URL: <http://sepd.tntu.edu.ua/images/stories/pdf/2021/21bomzsc.pdf>
2. Берестецька О. М., Солевич В. Особливості наукової творчості в період цифровізації. Тези доповідей V міжнародної науково-практичної конференції учених та студентів „Цифрова економіка як фактор інновацій та сталого розвитку суспільства“. 2024. С. 31-32.
3. Білецька сільська територіальна громада. URL: <https://bilecka-gromada.gov.ua/investoru-16-51-47-12-09-2019/> (дата звернення 24.11.2025)
4. Рибка А. О. Пропозиції щодо зміцнення людського капіталу на рівні територіальної громади. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/160/4739/9950-1?inline=1>